

ג) אֶל־יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלָהּ אֶל־יָנוּם שׁוֹמְרָהּ:

מצודת דוד: אל יתן למוט. כאלו אחד יאמר לחבירו דרך נחמה הנה עזרה טובה היא כי לא יתן רגלך לנטיה ומעידה ולא ינום שומרך ר"ל לא יסיר השגחתו ממך:

מצודת ציון: למוט. מלשון נטיה ומעידה: ינום. מלשון תנומה והוא שינה מועטת וקלה:

אבן עזרא: אל – כמו לא וככה דרך נתינה אל מות בסודם אל תבא נפשי המשורר יאמר לנפשו, או לבני הגלות אם העזר מהשם לבדו לא תפחד, כי לא יתן למוט רגליך בלכתך ברחובות העיר, או על החומה. ואל ינום שומרך – כי כל עיר שהיא במצור, יש לה שומרי החומות בלילה.

רד"ק: אל, ימוט. אומר אחד לחבירו דרך נחמה טוב הוא ששמת בטחונך בה' יתברך שיהיה בעזרך כי כן יעשה ואע"פ שהאריך הגלות לא יתן למוט רגלך: אל ינום שומרך. כי בהיות הגלות דומה לישן:

ד) הִנֵּה לְא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:

מצודת דוד: הנה לא ינום. כי הנה מעולם אינו מסיר השגחתו:

אבן עזרא: הנה, שומר ישראל – הוא יעקב אבינו: שמרתיך בכל אשר תלך, והוא היה ישן.

רד"ק: ינום. התנומה פחותה מן השינה, וכל שכן שלא ישן כי הוא שומר ישראל בכל עת אפילו בגלות שומר אותנו שלא יעשה עמנו כלה בגוים, כי לא יישן אפילו בעת שינתינו הוא שומרנו:

ה) יְהוֹה שׁוֹמְרָהּ יְהוֹה צִלְהָ עַל־יַד יְמִינָהּ:

מצודת דוד: ה' צלך. כמו הצל מגין מחום השמש כן יגן על ימינך לעשות בה חיל:

אבן עזרא: ה' שומרך – מהצר ומכל חולי כי הוא צלך על יד ימינך. והזכיר טעם הצל יומם. בשני ממי"ם, יום בלא לילה וידוע כי השמש תזיק ברוב החום שלה והלבנה בלילה תוסיף לחה מולדת תחלואים, וזה הדבר ברור ומנוסה.

רד"ק: ה'. הוא צילך. והוא על יד ימינך, לעזרך בכל מעשיך:

ו) יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יִכְבֶּה וְיָרַח בַּלַּיְלָהּ:

מצודת דוד: יומם. ביום לא יזיק לך חום השמש ובלילה לא יזיק לך לחות הירח המביא תחלואים:

אבן עזרא: יומם. טעמו לצלך שזכר, כלומר הוא צל שלא יככה חום השמש ביום וקור הירח בלילה כי חום השמש ייבש הלחה והירח יוסיף הלחמה יהיה ממנה הקרירות, והחום והקור הם סבת התחלואים והאל יתברך ישמור מהם:

(ז) יְהוָה יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל־רָע יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשְׁךָ:

אבן עזרא: ה', מכל רע – שיקרה לאדם מחוץ ומפנים.

רד"ק: ישמרך מכל רע. שלא יזיקוך בני אדם וחיות השדה: ישמור נפשך. שלא תמות מתוך החלאים: ישמור. בגלות ישמור כמו שאמרנו, ובצאתך מהגלות תצא בשלום ובבואך לארץ ישראל תבא בשלום וישמרך מעתה ועד עולם:

(ח) יְהוָה יִשְׁמֹר־צִאתְךָ וּבֹאְךָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

מצודת דוד: צאתך. שלא תכשל בצאתך בדרך ובבואך:

אבן עזרא: ה' ישמר צאתך – בצאתך למלחמה גם בבואך, כדרך הבאה והיוצאת.

אולם באמת ישנו חילוק בין ב' הפתגמים: "דע למעלה ממך" עוסק בבחינת הגילויים שנמשכים ע"י עבודת האדם, על דרך הידוע בענין "שכר מצוה מצוה"³. אולם "הוי' צלך" הוא בבחינת העצמות, שהרי שם "הוי'" הוא שם העצם⁴, שלמעלה מענין הגילויים.

ומזה יש פועל יוצא בעבודת האדם: כאשר היצר הרע בא וטוען שלפי מעמדו ומצבו של האדם אין לו שייכות לענין הגילויים, ובמילא הוא יעשה מה שברצונו כו', הנה עליו לדעת שמצד "הוי' צלך", שקאי על העצמות, אין נפקא מיני' למה הוא שייך, שכן עצמותו יתברך נמצא בכל מקום בשווה, והוא מתמסר ("ער גיט זיך אוועק") לכל אחד מישראל, ולכן גם עליו להיות בקבלת עול ולהתמסר לעצמותו ית', ועי"ז יזכה לקבל את כל הברכות מעצמותו יתברך⁵.

תהלות מנחם עה"פ

(3) אבות פ"ד מ"ב.

(4) כסף משנה הל' ע"ז פ"ב ה"ז.

(5) משיחת ש"פ נצבים-וילך ה'תשט"ז.

רלז

"צלך" – ענין עיקרי בעבודת ה'

ה. ובאותיות פשוטות מובא ענין זה בספר קדושת לויי ש"כמו שהצל עושה מה שהאדם עושה, כן . . . הקב"ה מתנהג עמו מלמעלה. לכן אם מתנהג במדת רחמים גם מלמעלה מרחמין עליו כו'. כמו שארז"ל² כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים. לכך צריך האדם להתנהג במדת רחמים וטובות, ובכל המדות טובות ויהי' שמח בחלקו, ואז גם מלמעלה יגיע לו כך . . . ולכן אם אדם בטוח בה' שהשם יתברך יעשה לו כל צרכיו גם למעלה ממלאין לו כל משאלותיו. אבל אם אדם דואג תמיד על פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו אזי גם למעלה יחסר פרנסתו. ולכן אשרי איש שלא ישכחך ושם בטחוננו בה', כי אז ה' צלך ומכין פרנסתו, כמו שהוא בוטח בה' שהאל עושה כל צרכיו, כן האל נותן לנו כל צרכינו"³.

ו. ויש לומר שמקור הדברים הוא בזהר' "תא חזי (בוא וראה) עלמא תתאה קיימא לקבלא תדיר (עולם התחתון קיים ומוכן לקבל תמיד) . . . ועלמא עלאה

(1) פ' בשלח מב, סע"ג ואילך (ד"ה או יבואר אז ישיר). מג, ג (ד"ה והנה ידוע). פ' נשא (ושם: שהי' מוכיח תמיד את העולם בזה הפסוק). קדושה שני' קרוב לסופו (ט, סע"ג ואילך).

(2) שבת קנא, ב.

(3) ראה לקו"ש ח"ח ע' 167.

(4) ח"ב קפד, ב. ובהמשך שם מדבר במעלת תק"ש בר"ה. עיי"ש.

לא יהיב לי' אלא כגוונא דאיהו קיימא (ועולם העליון לא נותן לו, אלא כפי מצב העולם התחתון), אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא (אם היא נמצאת בהארת פנים למטה), כדין הכי נהרין לי' מעילא (כך מאירים להם מלמעלה), ואי איהו קיימא בעציבו (ואם היא בעצבות), יהבין לי' דינא בקבלי' (נותנים לה כנגד זה דין). כגוונא דא (כעין זה כתוב) עכדו את הוי' בשמחה⁵, חדוה דבר נש משיך לגבי' חדוה אחרא עלאה כו' (שמחת האדם מושכת עליו שמחה עליונה)⁶.

תהלות מנחם עה"פ

(5) תהלים ק, ב.

(6) מד"ה בלילה ההוא ה'תש"כ (במאמר מקשר ענין זה לענין השינה של ישראל בגלותא, שזה גורם למעלה ג"כ שינה. עיי"ש).

קכא, ו – יומם השמש לא יככה וירח בלילה

כ"ק אדמו"ר הזקן

רלח

ולכך הי' מהראוי שיהי' טוב הרבה יותר לבטוח באדם הזה מלחסות בהוי' בבחי' מקיף כנ"ל. שהרי המקיף נק' בשם צל כמ"ש ה' צלך על יד ימינך כו', והרי אנו רואים שהצל הוא חשך ולא אור. וכדוגמא זו יובן למעלה בבחי' צל המקיף לפי שהוא מופלא מן ההשגה ולא נגלה כלל נק' בשם חשך כמו הצל הגשמי וכמ"ש ישת חשך סתרו כו', ואינו בבחי' ההארה כלל. אבל בחי' או"פ שבאדם נק' אור ממש וכמ"ש למעלה בפסוק כל האזרח כו'. ובאמת ה"ז הוא כל האדם להיות אור האלקי נקלט בנשמתו בבחי' גילוי אור דוקא, והוא הנק' קליטה כנ"ל. וזהו הוי' לי דוקא כו', ובלתי זה לא נק' בשם אדם כלל, כמ"ש זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם. אבל בלתי היחוד והזווג משפיע במקבל לא נק' אדם, וכידוע בע"ח וד"ל. ואמנם עכ"ז אמר שטוב יותר לחסות בה' מבטוח באדם כו' והוא מפני שמבואר למעלה דלגבי יניקת החיצונים טוב יותר הארת המקיף מפני שהוא דוחה חיצונים וכמ"ש ה' צלך כו' אז יומם השמש לא יככה כו', פי' לא יתאחו יניקה של החיצונים באור השמש שהוא אורות מדות עליונות כידוע ולא יככה אורם כלל וכמ"ש ופניהם לא יחפרו כו', לפי שהמקיף הוא שמירה גדולה שלא יקרבו חיצונים כנ"ל. אבל מה שמאיר בפנימיות יש יניקה לחיצונים כנ"ל.

מאמרי אדה"ז תקס"ד ע' רלט

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

רלט

אף שנמצאים כעת בזמן הגלות חושך כפול ומכופל, ולגמרי אין עדיין (און ס'איז נאך לגמרי ניט) ענין הגאולה, מ"מ, הרי כמו שהי' בזמנו של רשב"י שגם אז הי' גלות מר ומ"מ כו', הנה עכשיו שעזר הקב"ה אשר המרירות וההעלם והסתר הם בעיקר רק בענינים רוחניים, בהבנה בלימוד התורה ובקיום המצוות, אבל בכמה וכמה ענינים הוקלה הגלות (איז געוואָרן דער גלות לייכטער) (אף שנמצאים עדיין בגלות חושך כפול ומכופל), הנה צריך להיות בטחון גדול בהש"ת אשר הוא משגיח בהשגחה פרטית על כל אחד ואחד, ועאכו"כ על כללות ישראל בכל מקום שהם בין בארץ הקודש ובין בחו"ל, אשר יהי' כמ"ש הוי' צלך על יד ימינך יומם השמש לא יככה וירח בלילה, יפול מצדך אלף ורבבה מימינך אליך לא יגש, ואין צריך להיות כלל על זה השתדלות יתירה, רק כמסופר³ גבי ר' חנינא בן דוסא שאמרו לו שיניח אצבעו הקטנה ועי"ז העלו את האבן הגדולה והקשה, אבן איתן, באופן של עלי' לרגל, לבית המקדש בירושלים עיר הקודש. וכמו"כ הוא גם עכשיו, אשר ע"י בטחון החזק בהקב"ה הנה ה' יתן אומר גו' מלאכי צבאות ידודון ידודון כמ"ש בתהלים⁴, שמשליכים (אז מען וואַרפט אַרויס) את אומות העולם מארץ הקודש⁵, וגם ע"י השתדלות קטנה ביותר, בכדי שתהי' לזה אחיזה בדרך הטבע, פועלים את הנצחון הגמור. אשר הנצחון הלזה פועלים בזמן הגלות, וזה יהי' ההכנה והכלי שיותחל הענין של אתחלתא דגאולה⁶, ואח"כ הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ד"ה הנה מה טוב תשכ"ט⁷

(1) תהלים קכא, ה-ו.

(2) שם צא, ז.

(3) קה"ר פ"א, א. וש"נ.

(4) סח, יב-ג. – ולהעיר שע"פ המנהג לומר בכל יום הקאפיטל תהלים המתאים לשנות חייו (אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' לא. ח"י ע' נג. וראה גם מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שמא) – התחילו ב"א ניסן שנה זו (תשכ"ט) אמירת מזמור זה. המו"ל.

(5) פרש"י ומצו"ד עה"פ.

(6) ל' חז"ל – מגילה יז, ב. וראה בארוכה אגרות-קודש בעניני גאולה ומשיח (אה"ק, תשס"ח) ע' קעא ואילך. וש"נ.

(7) הנחה בלתי מוגה – סה"מ ימי הספירה ע' קלד.

רמ

גם כאשר יהודי נמצא בזמן הגלות ובחוץ לארץ – הנה לא זו בלבד שהקב"ה שומר עליו בכל עת ובכל שעה שלא יאונה לו רע ח"ו, כמ"ש "ה' שומרך ה' צלך על יד ימינך", "יומם השמש לא יככה וירח בלילה" [בדוגמת הבטחת הקב"ה ליעקב אבינו: "ושמרתך בכל אשר תלך"], ולא זו בלבד שאוה"ע מסייעים לו בכל עניניו, באופן ד"מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך" [בדוגמת הענין ד"וינשק לבן גוי"], אלא יתירה מזו: הקב"ה שולח אליו – לחוץ לארץ (גלות) – מלאכי ארץ ישראל, כדי שכל עניניו יהיו באופן של הרחבה ושליומות (לפי ערך המצב בזמן הגלות), מעין ובדוגמת הענין דארץ ישראל (גאולה).

וכאשר טוען שאינו רואה זאת בגלוי, ועד כדי כך שחסר אצלו גם בענין ד"מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך" (כפי שהי' צריך להיות עוד בזמן הגלות) – אזי אומרים לו שענין זה תלוי בעבודתו ופעולתו, כלומר עי"ז שלומד בתורה אודות ענין זה (ומתנהג בפועל בהתאם לכך בדוגמת הנהגתו של יעקב אבינו), הרי הוא פועל את כל הענינים הנ"ל בעולם, בפועל ממש ובאופן גלוי, כי כשם שקוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא, כך ב"נ עסיק באורייתא ומקיים עלמא, כלומר, שע"י לימוד התורה נפעלים כל הענינים בעולם בפועל ממש.

שיחת ש"פ ויצא תשמ"ג – התוועדיות ח"א ע' 1536

---

(1) הנחה בלתי מוגה.

רמא

בימים האחרונים נהי' מצב של "מלכיות מתגרות אלו באלו" באופן מבהיל, ולכן זקוקים להשתדלות מיוחדת לפעול את הענין ד"ה' שומרך ה' צלך על יד ימינך", "יומם השמש לא יככה וירח בלילה", "ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם".

וענין זה נפעל ע"י ההוספה בכל עניני התורה ומצוותי'. ובמיוחד – ע"י ה"מבצעים".

שיחת כ' מרחשון תשמ"ד – התוועדיות ח"א ע' 1490

---

(1) הנחה בלתי מוגה.

קכא, ז – ה' ישמרך מכל רע ישמר את נפשך

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

רמב

רבות נשא פי"א קרוב לס"פ דרמ"ה א' (שהוא ל"ח א') ד"א וישמרך ישמור את נפשך וכן הוא אומר והיתה נפש אדוני צרורה בצרור כו'. ס"פ האזינו והיכן היא מונחת תחת כסא הכבוד בשמים שכן אביגיל אומרת והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים כו', י"ל דאם אצלו היינו אצל ז"א הנק' שמים אם אצל אשתו נוק' הנק' ארץ, וזהו מי יודע רוח האדם העולה היא למעלה לז"א, היורדת למטה לנוק' הנק' ארץ, עיין זח"א פ' ויגש בענין אליהו רוב הנשמה מז"א או מנוק', וע"ז השיב לו שהיא מונחת תחת כסה"כ כו' בצה"ח היינו בינה שלמעלה מז"א ונוק', שהיא נק' כסה"כ, שהיא כסא לבחינת א"א הנק' הראני נא את כבודך ולבחינת ח"ע הנק' כבוד, ועיין זהר ח"ג נשא קכ"ב ב', ועיין מ"ש על פסוק כסא כבוד מרום מראשון כו'. בקהלת רבה צ"ד א' (שהוא י"ג סוף ע"ב) בפסוק מי יודע רוח בני האדם העולה כו' תני אחת נשמתן של צדיקים ואחד נשמתן של רשעים כולן עולות למרום, אלא שנשמתן של צדיקים הן נתונות באוצר כו' והיתה נפש אדוני צרורה כו', עמ"ש מענין אוצר סד"ה וישב יעקב בארץ מגורי אביו והוא ג"כ בחי' בינה שהוא בחי' אוצר לבחי' ח"ע וכמ"ש ממעמקים ב' עומקים עמיקא דבירא ועמיקא דכולא בזח"ב סנ"ב.

אוה"ת נ"ך ע' כט

•

קכא, ח – ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

רמג

ועתה נבוא לענין מזוזה כי הנה המזוזה היא רק הב' פרשיות שמע והא"ש שהוא ענין קעומ"ש וקבלת עומ"צ וא"כ המזוזה זה הוא בחי' שמיעה כאלו רואה כו' ולכן כשקובעה על פתח ביתו הנה עי"ז נעשה העלאה מכל ביתו וקנינו שיהי' בטלים לבחי' אחד וכענין ואספת דגנך דגבי ק"ש שיתאסף הכל לבחי' אחד ע' בד"ה מי כמוך באלים ובד"ה ויגש אליו יהודה מענין וסדר הנהגת מו"מ ובד"ה זכור את יום השבת מענין מו"מ באמונה ובד"ה כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב

והיינו שבכל הדברים שבביתו וקנינו יהי' אצלו בחי' שמיעה שיקבל על עצמו עומ"ש ולקיים בהם הציווים של המצות, והנה לכן ע"י המזוזה שהיא בחי' שמיעה הנ"ל נמשך הצוותא וחיבור מבחי' אנוכי שלמעלה מהשתל' זהו ענין השמירה שנמשך ע"י המזוזה בחי' ה' ישמור צאתך ובואך והיינו בחי' לא ינום ולא ישן שומר ישראל כי לפעמים כתיב עורה למה תישן הוי' אבל בחי' שומר ישראל הו"ע בחי' עינא פקיא דלא נאים, והיינו כי השמירה שנמשך ע"י המזוזה היא מבחי' אנוכי שלמע' משם הוי' ובשם ה' יש בחי' שינה אבל בחי' אנוכי הו"ע עינא פקיא דלא נאים, והנה מזוזה היא ב' תיבות זו זה, והיינו כי נש"י נק' זו עם זו יצרת לי כו' והקב"ה נק' זה זה אלי ובלוחות כתיב מזה ומזה הם כתובים והנה זו לשון נקיבה וזה לשון זכר והיינו כי זו נק' כשמקבל מבחי' זה, ולכן מה שנש"י נק' עם זו הוא מצד הקבלת עומ"ש ועומ"צ לפי שמקבלים עליהם הציווי מבחי' זה אלי כו' והנה פי' עם זו יצרת לי ידוע כי אין מלך בלא עם פי' עם מלשון עוממות שיש גחלים לוחשת שהאש מתלהטת עליהם בגילוי וגחלים עוממת היינו שנתעלם האש בתוכם ואינו נראה מבחוץ, אבל בפנים ישנו כי לא נכבה עדיין כו' וענין גחלים לוחשת למעלה הו"ע ע"ס בלי מה כשלהבת הקשורה בגחלת וא"כ הם בתכלית הביטול והיחוד האמיתי לכן בבחי' לא שייך בחי' מלוכה עדיין כיון דאיהו וגרמוהי חד כו' וזהו אין מלך בלא עם עם דוקא בחי' עוממת והיינו בבי"ע שנתעלם האש ושללהבת י"ה ועי"ז נעשה בחי' יש ודבר נפרד ולכן שייך על זה מלוכה, גם עוד פירוש עם כמו שכתוב במשה ולא כהתה עינו ופירש בתרגום ולא עמיא עינו ואם כן עם מלשון עמיא וכו' שהוא ענין הכהיות שבעין דהיינו מה שנדמה ונראה העולם כאלו הוא יש ודבר נפרד אף על פי שבאמת אין עוד מלבדו כו' ולכן על בחי' עם דוקא שייך מלוכה אך היינו דוקא כשהעם הוא בבחי' ביטול דהיינו אעפ"י שהם בחי' יש ודבר נפרד מ"מ הם בבחי' ביטול היש לגמרי והיינו שמקבלים עליהם עומ"ש ומקבלים הציווים דבחי' מלך כו' ואזי נק' עם זו שבטלים לבחי' זה אלי והכח הזה שגם בבחי' עם עוממות בחי' עמו הוא חלק משם הוי' שיש שם הוי' בכאו"א, ועי"ז הוא כח הביטול להיות עם זו וזהו עם זו יצרת לי לפי שהם עם זו שמקבלים עליהם הציווי מבחי' זה ע"כ הם לי ממש במ"ש אשרי אדם שומע לי שהשמיעה מגיע בבחי' לי ממש שהוא עצמות אוא"ס בבחי' אנוכי מי שאנוכי, תהלתי יספרו שע"י שהם עם זו ממשיכי' בחי' תהלתי ותהלתי אחטם לך חוטמא בחי' ריח שהוא מקיף עליון שלמעלה מהכלים דע"ס וברבות פי' אחטם לך לשון חותם והיינו כמו ענין החותם הוא שבל יקרב זר לקרות כו' כמו"כ צריך להמשיך מלמעלה החותם שהוא ענין השמירה מהרע שלא יוכל לקרב לגבי האדם וזהו ענין המזוזה כמ"ש לשמור מזוזות פתחי שע"י המזוזה נמשך השמירה מלמעלה ה' ישמר צאתך ובואך שהשמירה הוא מהרע וכנ"ל וזה ג"כ חותם וכענין פותח בברוך וחותם בברוך וז"ש בת"ז מזוזות זו מות שהמות שהוא הרע יהי' זו ומרוחק מהבית שלא יוכל ליקרב כנ"ל.

כ"ק אדמו"ר מהר"ש**רמד**

והנה לכן ע"י המזווה שהוא בחי' שמיעה הנ"ל נמשך הצוותא וחיבור מבחי' אנכי שלמעלה מהשתל, וזהו ענין השמירה שנמשך ע"י המזווה בחי' ה' ישמר צאתך ובואך, והיינו בחי' לא ינום ולא יישן שומר ישראל, כי לפעמים כתיב עורה למה תישן הוי', אבל בחי' שומר ישראל הוא בחי' עינא פקיחא דלא נאים, והיינו כי השמירה שנמשך ע"י המזווה הוא מבחי' אנכי שלמעלה מש' הוי' ובשם הוי' יש בחי' שינה, אבל בחי' אנכי הו"ע עינא פקיחא דלא נאים.

סה"מ תרכ"ט (קה"ת, תשנ"ב) ע' שט

רמה

וזהו עם זו יצרתי לי, לפי שהם עם זו שמקבלים עליהם הציווי מבחי' זה ע"כ הם לי ממש כמ"ש אשרי אדם שומע לי שהשמיעה מגיע בבחי' לי ממש שהוא עצמות אוא"ס בבחי' אנכי מי שאנכי, תהלתי יספרו שע"י שהם עם זו ממשיכים בחי' תהלתי, ותהלתי אחטם לך חוטמא בחי' ריח שהוא מקיף עליון שלמעלה מהכלים דע"ס, וברבות פי' אחטם לך לשון חותם, והיינו כמו ענין החותם הוא שבל יקרב זר לקרות כו', כמו"כ צריך להמשיך מלמעלה החותם שהוא ענין השמירה מהרע שלא יוכל לקרב לגבי האדם, וזהו ענין המזווה כמ"ש לשמור מזוזות פתחי, שע"י המזווה נמשך השמירה מלמעלה ה' ישמר צאתך ובואך שהשמירה היא מהרע וכנ"ל, ונק' ג"כ חותם וכענין פותח בברוך וחותם בברוך, וז"ש בת"ז מזוזות זו מות, שהמות שהוא הרע יהי' זו ומרוחק מהבית שלא יוכל ליקרב כנ"ל.

סה"מ תרכ"ט (קה"ת, תשנ"ב) ע' שי

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב**רמו**

וזהו דמזווה היא שומר וכמ"ש ברע"מ שם מ"ש ה' ישמור צאתך ובואך הוא ע"י המזווה, וידוע דענין השמירה הוא כמ"ש הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל בחי' עינא פקיחא דלא נאים שזהו בחי' ג"ר דעתיק דרישא לא אתתקן זהו בחי' עינא פקיחא דלא נאים ומשם הוא שמירה כו' וכמ"ש במ"א, וזהו נמשך ע"י מזווה כו', וזהו דבחי' לבוש ובית הן בחי' מקיף הקרוב ומקיף הרחוק שע"י ציצית נמשך בחי' מקיף דלבוש וע"י מזווה נמשך בחי' מקיף דבית כו'.

סה"מ עטר"ת ע' תקג

כ"ק הרה"ג הרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק

רמז

פירוש מטטרו"ן שהוא טר דהיינו שמירה, אבל נטירו דבי מקדשא שבנהו שלמה הוא מהקב"ה בלחודוי, דהיינו מבינה, וכן עליהם על ר"י ור"ח ור' יוסי שהם ע"ד זו"ן התריין בקר והחופאה הוא השמירה מבינה כמ"ש ה' ישמר צאתך ובואך.

לקוטי לוי יצחק לזהר תרומה ע' קכג

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

רמח

וזהו וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך, שהגם שהוא בית דקדושה, מ"מ צ"ל בזה השמירה דמזוזה. וענין זה הוא הן בנוגע לכללות ההשתלשלות, שאינו מספיק הענין דבכמה יבנה בית וגו' כי אם שצ"ל המשכת המקיפים, והן בנוגע להאדם, שאינו מספיק ד' הבחינות טהורה היא וכו' אלא שצ"ל הענין דואתה משמרה בקרבי, דזהו מה שאיתא במדרש דחמשה שמות נקראו לה נפש רוח נשמה חי' יחידה, היינו שאינו מספיק נפש רוח נשמה חי', אלא צ"ל גם בחי' היחידה, וכן הוא גם בנוגע לענין הבית כפשוטו, דהגם אשר הבית הוא בבחי' קדושה, ועד לבית מלא ספרים שהוא ע"ד ובדעת חדרים ימלאו גו', כי אם צריך לקבוע מזוזה על הבית, שעיי"ז הוא מעלה את הבית ואת כל הענינים שבו לבחי' המקיף, ועיי"ז פועל אשר הוי' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם, ויקום איש מבית דוד, ויבנה בית המקדש במקומו² [והגם דבית המקדש פטור ממזוזה³, אבל מ"מ אמרו רז"ל⁴ מה מזוזה זו אינה זזה מהפתח, כך לא תהא זזה מבית הכנסת ומבתי מדרשות], דכל זה יהי' בביאת משיח צדקנו, שאז יהי' חיים, ומחיי החיים יתן לך חיים⁵, דואתם הדבקים בהוי' אלקיכם חיים⁶, בביאת משיח צדקנו, ובקרוב ממש.

ד"ה וכתבתם על מזוזות ביתך תשל"ד⁷

(32) ב"ר פי"ד, ט. דב"ר פ"ב, לז.

(33) רמב"ם הל' מלכים פי"א ה"ד.

(34) שם הל' מזוזה פ"ו ה"ו.

(35) דב"ר פ"ז, ב.

(36) ראה יומא ע"א, א. וראה סה"מ תשי" ע' 44.

(37) ואתחנן ד, ד.

(38) הנחה בלתי מוגה – סה"מ דברים ח"א ע' קצז.

רמט

והנה בהמשך להפסוק והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום גו' (שממנו למדים בכל יום יהיו בעיניך כחדשים) נאמר⁷ ושנתם לבניך ודברת במ גו' וקשרתם גו' וכתבתם גו', שבג' פסוקים אלו מרומזים ג' הענינים דלימוד התורה וקיום המצוות והעבודה דוכל מעשיך יהיו לשם שמים ובכל דרכיך דעהו⁸. ושנתם גו' ודברת במ גו' קאי על עסק התורה, דבדברי תורה הכתוב מדבר⁹, וקשרתם גו' קאי על קיום המצוות כמארז¹⁰ ל¹⁰ הוקשה כל התורה כולה לתפילין (והכוונה ב"כל התורה" שם הוא למצוות התורה¹¹), וכתבתם גו' יש לומר שבזה מרומז (גם) העבודה דוכל מעשיך יהיו לשם שמים ובכל דרכיך דעהו, שגם על מזוזות ביתך ובשעריך יהיו קבועות הפרשיות והי' אם שמוע, ועיי'ז יהי' הוי"ז¹² ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם¹³, המשכת (השמירה ד)הוי' בכל עניני הרשות שלו (צאתך ובואך). ומזה מובן, שגם ענין בכל יום יהיו בעיניך כחדשים (או חדשים) שנלמד מהכתוב והיו הדברים גו' אשר אנכי מצוך היום קאי על כל ג' הענינים שבהמשך ליהיו הדברים גו', שכל ענינים אלו (לימוד התורה וקיום המצוות והעבודה דוכל מעשיך כו' לשם שמים ובכל דרכיך דעהו) צריכים להיות כחדשים.

ד"ה ציון במשפט תפדה תשל"ט¹²

(7) ואתחנן שם, ז"ט.

(8) אבות פ"ב מי"ב. משלי ג, ו. טושו"ע או"ח סרל"א.

(9) ספרי ופרש"י עה"פ. יומא יט, ב. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ג ה"ב.

(10) קידושין לח, א.

(11) ראה לקו"ש ח"ו ע' 277 הערה ד"ה שהוקשה.

(12) ל' הכתוב – תהלים קכא, ח.

(13) זח"ג רסו, ב. וראה גם רמ"א יו"ד סרפ"ח ס"ב.

(12) הנחה בלתי מוגה – סה"מ דברים ח"א ע' נב.

רנ

מבצע מזוזה, שמצות מזוזה שומרת היא לא רק על הבית (שבו נקבעה המזוזה), וכהר"ת של השם הנכתב על המזוזה: ש-ד-י – שומר דלתות ישראל¹, אלא גם על האנשים היוצאים מהבית, שהמזוזה שומרת עליהם בצאתם מן הבית ובבואם, וכמבואר בזהר² בנוגע למצות מזוזה שעז"נ "הוי' ישמר צאתך ובואך והשמירה

(1) סידור האריז"ל (כוונת מזוזה). משנת חסידים מס' מזוזה פ"ג מ"ט. ובכל בו הל' מזוזה: שומר דירות

ישראל.

(2) ח"ג רסג, ב.

היא מעתה ועד עולם, היינו שהיא פועלת שהאדם יהי' נשמר ע"י הקב"ה בצאתו ובבואו עד עולם.

ולהעיר אשר דלת – הוא לשון תורה משא"כ דירה שלא מצאתי בתנ"ך (אף ששניהם תנאי הם במצות מזוזה). וראה ג"כ אוה"ת ד"ה מזוזה מימין (שכת, א ואילך) ביאור תיבת "דלת" בשייכות למזוזה.

לקוטי שיחות ח"י"ג ע' 212

רנא

דארף זיין די השתדלות הכי גדולה אז יעדער אידישע הויז זאל האבן א מזוזה אויף אלע טירן המחוייבים במזוזה און זי זאל זיין אנגעקלשפט כהלכתה:

און די השתדלות דארף זיין סיי ביי אנשים, און סיי ביי נשים וועלכע זיינען מחוייב אין מזוזה פונקט ווי אנשים, ובפרט ווי די גמרא איז מסביר: "גברי בעי חיי נשי לא בעי חיי"³ [ועוד: זייענדיק די "עקרת הבית" ליגט אויף איר א ספעציעלע פליכט צו באוורענען עניני הבית – במילא אויך שמירת הבית דורך "מזוזות ביתך גו"ן]:

און דורך דעם ווערט א שמירה אויפן בית און אויף אלץ וואס געפינט זיך אין בית, און נאכמער (ווי עס שטייט אין זוהר⁴): די שמירה איז אין אופן פון "הוי' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם" – אפילו ארויסגייענדיק פון בית,

און וויבאלד אז כל ישראל ערבים זב"ז⁵, און אלע אידן זיינען קומה אחת⁶, איז פארשטשנדיק, אז דורך דער הוספה פון קיום מצות מזוזה פון יעדער איינציגן חדר המחויב במזוזה – ווערט ניתוסף אויך אין דער שמירה פון דער גאנצער קומה, פון כל ישראל, פון יעדער איד, אנשים נשים וטף, בכל מקום שהוא,

ובלשון הכתוב: הוי' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם.

לקוטי שיחות ח"י"ט ע' 128

(1) משנה ברכות (כ, ריש ע"ב). רמב"ם הל' מזוזה פ"ה ה"י. תשו"ע יו"ד סו"ס רצא.

(2) קדושין לד, א. יומא יא, ב.

(3) וראה "מילואים" – עה"ג בשו"ע הוצאת ראם (ואופסעט ממנה) – ליו"ד סרפ"ה, שמטעם זה יש דין קדימה למצות מזוזה לשאר מצות שהנשים מחוייבות בהן כיון שחיהן תלויות בה (משא"כ אנשים כו'), עיי"ש.

(4) ח"ג רסג, ב. וראה רמ"א יו"ד שם ס"ב.

(5) שבועות לט, סע"א.

(6) לקו"ת ר"פ נצבים. ובכ"מ.

רנב

בעמדנו ביום הש"ק פרשת ויגש שבו נעשית השלימות דחנוכה, יש להוסיף ביתר שאת וביתר עוז ב"מעשינו ועבודתינו" בענינים שהם מעין ודוגמא והכנה לבניית בית המקדש השלישי – ע"י בנין בתים חדשים (והוספה וחיזוק הבתים הקיימים כבר) בתים בכל ג' הקוין דתורה תפלה וגמ"ח, בית תורה, בית תפלה ובית גמילות חסדים, "בית גדול", "שמגדלין בו תורה ומגדלין בו תפלה"² ומגדלין בו גמ"ח, "מקדש מעט"³, הן בנוגע לבתים ציבוריים, והן בנוגע לבתים פרטיים דכאו"א מישראל, האנשים והנשים וגם הטף⁴ (בחדרם הפרטי), שנעשים בית תורה תפלה וגמ"ח, ע"ז שהתורה ותפלה וגמ"ח שנעשים "בבית" זה חודרים וממלאים כל הבית כולו, שכל מציאותו נעשית בית תורה תפלה וגמ"ח.

ובלשון הידוע: "בית מלא ספרים"⁵, היינו, שנוסף לכך שיש בבית ספרי קודש (נוסף על סידור – תפלה, וחומש – תורה) וכו"כ ספרים, ועד לריבוי גדול, נעשה הבית כולו (לא רק החדר שבו נמצאים הספרים) חדר בתוכנם של הספרים, ועד שמציאותו של הבית כולו היא – בית מלא ספרים"⁶.

ספר השיחות תנש"א ח"א ע' 215

-
- 1 כלומר: גם בנוגע ל"תורה" ("תלמוד") מודגשת מעלת ה"מעשה" ("גדול תלמוד שמביא לידי מעשה", ועד ל"מעשה גדול") – שחודר ונמשך במציאות ה"בית".
  - 2 מלכים-ב כה, ט. מגילה כז, א.
  - 3 מגילה כט, א.
  - 4 ואדרבה – בפעולת הטף יש מעלה גדולה יותר, ומהם נמשך גם להגדולים – ע"ד האמור לעיל [סה"ש תנש"א] (הערה 47) בפירוש הכתוב "לחם לפי הטף", ודוגמתו ב"לחמה של תורה".
  - 5 תנחומא ופרש"י ר"פ קרח. – ואף שבבית צ"ל כלים וכו' – הוא ע"ד מרז"ל דפטור (אף) על הכלי (שבת צג, סע"ב. וראה לקו"ת מטות פב, ג).
  - 6 ויש לומר יתירה מזה – שפועל גם מחוץ להבית, כמו מזוזה (ששייכת ל"בית מלא ספרים" כמובן מטענת קורח (ש"פיקח הי"י) שבית מלא ספרים פטור ממזוזה) שפועלת השמירה (כולל גם בירור וזיכור) גם מחוץ לבית – "ה' ישמר צאתך ובואך גו"י" * (זח"ג רסג, ב).
-

(* ולהעיר מזח"ב קסד, א: "בי מקדשא . . . נטירו דילי" . . . בקב"ה (דלא כ"נטירו דמשכנא" שהיא ע"י נער) דכתיב אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר . . . אתון קדישי עליונין . . . נטירן דלכון כנטירו דבי מקדשא קב"ה בלחודי, דכתיב אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר, דהא בכל זמנא דצדיקיא אזלי בארחי קב"ה נטיר לון תדיר דכתיב ה' ישמר צאתך ובואך" – שענין זה קשור עם לימוד התורה [כמובן מהתחלת הענין (קסג, סע"ב): "השתא דאתון לארחיכו ואנא לארחי אתפרש מנייכו במילי דאורייתא, פתח ואמר . . . אם ה' לא ישמר עיר גו"י, שע"ז פעל שתהי' אצלם "נטירו דמקדשא" (וראה לקוטי לוי"צ לח"ב ע' קיג ואילך)]. היינו, שע"י לימוד התורה תוכן הענין ד"בית מלא ספרים" נעשית השמירה באופן י"ה' ישמר צאתך ובואך גו"י, כמו במזוזה.

רנג

הענין של מזוזה – שזהו שמירה, ואע"פ שלכאורה זה רק שמירה על הבית, שזהו ר"ת שד"י שומר דלתות ישראל, שזה שומר על הבית, מ"מ אומר ע"ז בזוהר ה' ישמר צאתך ובואך, שזה נאמר על מזוזה שע"י המזוזה זה שומר על האדם שגר בבית הזה, שגם בצאתך, כשהוא יוצא מחוץ לבית לעולם, המזוזה שומרת עליו ג"כ, וכמ"כ אח"כ ובבואך, כשחוזר לביתו, ומקדים עוד צאתך לפני ובואך, שזה שומר לא רק על הבית, אלא גם כשהוא יוצא מהבית ונמצא חוץ מהבית.

שיחת ש"פ בה"ב תשל"ד¹

(1) הנחה בלתי מוגה.

רנד

א. וואס דאס איז די הסברה כפשוטה, פארוואס עפעס גלייך בהחקירה הראשונה, ווען ער איז אריין אין דעם נייעם צימער, וואס אין דעם צימער איז ניט געווען קיין מזוזה האט ער געוואלט דערמאנען דעם ענין פון "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך" מיט דעם דיוק אז דאס איז מערניט "ביתך ובשעריך", משא"כ בדיר של סוסים וביה"כ וכו', איז דאס אויך שוין פועל די פעולה פון "הוי' ישמר צאתך ובואך, מעתה ועד עולם",

און דאס איז א חיזוק והידור מיוחד, און א תוספות כח מיוחד בנוגע למבצע פורים בימינו אלה, וואס דאס האט פועל געווען, און איז פועל, און וועט פועל זיין, דער "הוי' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם", ווי מ'האט דערנאך געזען בפועל אז ער איז דערנאך ארויס פון דארט לחפשי, בין אין אן אופן אז "ראוי היום הזה לקבעו לכל הדורות כולם מידי שנה בשנה להתעוררות והתעודדות בעניני תורה ומצוות".

ביז וואנען ס'וועט ווערן דער ענין דער בנין בית גדול דער ביהמ"ק, וואס כאטש אפי' ער איז אויך ניט מחויב מיט א מזוזה ווי דער דין איז, איז דאס אבער פארבונדען מיט דעם ענין של מזוזה, און דאס פועל'ט דעם שמירת כל ישראל, אין די לעצטע טעג פון גלות וואס "הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל", מצד "עינא פקיחא" און דאס קומט אראפ אין א אופן ווי געבראכט פון כתבי האריז"ל אז דאס פארטרייבט און איז מגין אויף דעם יצר הרע וכו', במילא פועל'ט דאס באופן פרטי, דערוויל אין דעם בית און אין די אידן אז ביי זיי איז "ואת רוח הטומאה אעביר" ביז וואנעט אז עס ווערט "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ" וואס דעמאלט שטייט בגלוי דער "והי' הוי' לך לאור עולם" בקרוב ממש בגאולה האמיתית והשלמה.

וואס ע"פ האמור אז בשעה עס איז דא א רמז בגשמיות, איז קאן דאס ממשיך זיין דער ענין פעולת המצוות, אע"פ וואס דער קיום המצוות בגשמיות כפשוטה, קאן ניט זיין ע"פ שו"ע, בדוגמא ווי געזאגט בנוגע דעם זכר לפסח וחגיגה, אין דער קערה פון פסח, ועד"ז בכמה ענינים, ובכללות הענינים וואס מ'טוט זיי זכר למקדש, וכיוצא בזה, וואס דאס איז דאך ענינים של מעשה, נוסף אויף דעם כללות הענין פון תורה פון "כל העוסק כאילו הקריב" וכו', איז אויך פארשטאנדיק א דבר תמוה בנוגע וואס מ'זאגט צו מזוזה, ווי געבראכט פריער וואס מ'זאגט בשער הפסוקים און בשער ההקדמות אין סידור פון האריז"ל ובכ"מ, אז בשעת עס איז דא א מזוזה צוגעקלאפט אויף דער טיר איז דעמאלט איז דאס מגין און לאזט ניט אריין דעם שטן מיט דעם יצר הרע וכו'.

וואס לכאורה איז דאס אינגאנצען ניט פארשטאניק, א בשר ודם דארף גיין דורך א טיר, במילא אז אין דער טיר איז צוגעקלאפט א מזוזה לאזט דאס אים ניט צוגיין, זאגן אויפן יצר הרע, וואס מקומו ווי ער זאגט אין תניא איז "בחלל השמאלי שבלבו", איז וואס קאן דארטן אויפטאן און וואס איז דארט די נ"מ וואס עס טוט זיך על דלת הבית, בשעת זיין לב מיט'ן חלל השמאלי געפינען זיך בביתו אדער בחוץ קיין נ"מ ניט וואו זאגט מען אז אויב מ'קלאפט אן על דלת הבית א מזוזה איז אט דעמאלט מגין ומציל, פון "הוא השטן הוא היצה"ר" וכו'.

וואס דאס איז דאך געבראכט ניט נאר ע"ד הסוד אליין, נאר דאס איז בדוגמא ווי מ'זאגט "הוי" ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם", אז אפי' בצאתו ובבואו ישמור איז דאך ניט נאר געמיינט פון דברים גשמיים וואס דארפן גיין דוקא דורך א טיר אויך פון ענינים וואס האבן קיין שייכות ניט צו הלכה גשמית בכלל, און צו הליכה וואס זי איז ניט פארבונדען דוקא גיין דורך א טיר ניט דורך א פענצטער ניט דרך דעם דרך וכיוצא בזה, ובפרט נאך אז אויב דער בית האט א טיר וואס האט ניט קיין משקוף ושתי מזוזות, און האט א טיר וואס האט יא משקוף ושתי מזוזות, זאגט מען אז בשעת מ'וועט צוקלאפן די מזוזות אין דעם טיר וואס זי איז מחויב במזוזה, – דער וואס האט דער משקוף מיט די מזוזות, וועט ער דעמאלט ניט קאנען אריינגיין אויך דורך דעם אכסדרה וואס האט ניט קיין משקוף ושתי מזוזות וואס דאס איז אויך א מקום פתוח לרבים – לחוץ.

ב. איז דאך דער דיוק בזה ע"פ האמור לעיל, בדוגמא ווי מ'מאכט א זרוע פון א תרנגולת בדוגמת א זכר לחגיגה, איז גענוג וואס דאס איז אויך א דבר גשמי, נוסף וואס ער וועט דאס זאגען בדיבור, טוט ער אויך בגשמיות העולם א ענין וואס דאס האט עפעס וואס א דמיון ושייכות, ורמז לדבר גשמי אויף דעם מציאות הקרבן אז האט דעמאלט א הוספה חשובה צו דעם נשלמה פרים שפתינו וואס ער וועט רעדן וועגן די זבחים ופסחים אין דעם נוסח וסדר ההגדה.

עד"ז אויך איז וויבאלד אז דעם ארט וואס זיין גוף ולב, מיט'ן חלל השמאלי שבלב, גייט דורך דער טיר, וואס אויף דער טיר איז צוגעקלאפט א מזוזה פועל'ט דאס אויפן חלל השמאלי שבלב וע"כ בנמצא בו אז וואו דער חלל השמאלי וועט זיך ניט געפינען בבית אדער בחוץ וכו', אז דער יצה"ר והשטן זאלן א אהינצו ניט קאנען צוקומען ווארום האט די טיר וואס זיין גוף גשמי דארף דארט דורכגיין, ווען זי זאל קומען לביתו איז ווען ער וועט ארויס גיין מביתו האט דאס די פעולה לאח"ז ולפני הזמן וכו', אויף דעם חלל השמאלי, מיט אלע ענינים וואס זיינען פארבונדען מיט'ן חלל השמאלי וואס דער חלל השמאלי איז דאך א גשמי א חלק פון דעם לב הגשמי וואס ער געפינט זיך בגוף גשמי, וואס ע"פ תורה א איד דארף אריינגיין לביתו ניט דורך דעם חלון אדער גג וכו', נאר דורך דעם דלת, אזוי ע"פ תורה דארף א איד גיין מיט א סדר מסודר, אין האט די אלע ענינים און זיך ניט שפארן דורך דעם חלון או גג "צאתך ובואך" "בביתך ובשעריך" איז דארף דאס זיין דורך א דלת און בשעת די דלת איז באופן אז דארט איז צוגעקלאפט א מזוזה, פועל'ט דאס אויף דעם חלל השמאלי און אויף דעם אידן בכל עניניו אין דעם ענין וואו ער זאל זיך ניט געפינען וכו'.

וואס דערמיט איז אויך פארשטאנדיק די שייכות פארוואס דאס קאן פועל זיין אפילו ווען ער גייט ארויס "צאתך", אע"פ וואס ער גייט ארויס פון בית פועל'ט דאס אויך אז בשעת דער צאתך איז פון א דלת וואס עס איז צוגעקלאפט די מזוזה, איז האט דעמאלט ווערט "הוי" ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם".

שיחת י"ב תמוז תשל"ד

(1) הנחה בלתי מוגה.

רנה

עד"ז זאגט ער אין זהר (ח"ג רסג, ב) בנוגע צו מזוזה, אז בשעת ער האט א מזוזה בביתך ובשעריך, גייט אויף דערויף דער פסוק "ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם".

ד.ה. ניט נאר אז די מזוזה היט אים בבואך, ווען ער גייט אריין אין הויז, און ער געפינט זיך לפנים מן המזוזה, נאר אויך בצאתך, בשעת ער גייט ארויס פון הויז, און גייט אוועק למרחקים, איז וויבאלד אז ביי אים אין הויז איז דא א מזוזה כשרה, "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך", היט אים דער אויבערשטער "צאתך ובואך מעתה ועד עולם".

וכידוע דער כלל אין כללי הפוסקים (שד"ח מע' כללי הפוסקים ס"ק אות יב), אז אויב מ'געפינט א זאך אין זהר וואס אויף דעם איז דא א פלוגתא אין ש"ס

און פוסקים, איז בהנוגע למעשה לפועל – אין אתגליא – אין עולם הנגלה, איז די הלכה כדעת הפוסקים, אבער בשעת מ'געפינט אן ענין אין זהר (וכיו"ב), און מ'געפינט ניט אין קיין אנדער ארט אנדערש, פסק'נט מען ווי דער ענין שטייט אין זהר, אע"פ וואס מ'געפינט דאס ניט בגלוי אין נגלה דתורה.

[וואס דאס איז דאך אויך דער ביאור וואס מ'געפינט כמה דינים וואס דער בית יוסף ברענגט אראפ בשם הזוהר, און אזוי בלייבט דער דין, וואס דערפון גופא וואס ער ברענגט ניט קיין אנדער מקור איז דאך א סימן אז ס'איז ניטא קיין מקור אין ש"ס אדער אין פוסקים ראשונים, ווארום אויב ס'וואלט זיין אן אנדער מקור אויף דעם, וואלט דער בית יוסף זיך ניט פארופון אויפן זהר. ועד"ז אין די פוסקים לאחרי הב"י, ביז צו דעם שו"ע פון אלטן רבי'ן, וואס ער איז דאך א פוסק בנגלה דתורה ובנסתר דתורה וכו', כמדובר כמה פעמים].

וואס דאס איז דער ערשטער ענין אין דעם ענין הבטחון, אז נוסף אויף דעם וואס מ'האט געטאן אין מבצע מזוזה ביז איצטער, זאל דאס זיין ביתר שאת וביתר עוז, אז אין יעדער חדר פון א אידישע הויז וואס איז מחויב במזוזה, זאל דארטן זיין א מזוזה כשרה, און זאל נקבע ווערן כהלכתה, וואס דעמאלט האט מען דעם בטחון אז בשעת ער גייט ארויס פון דער הויז, און דערנאך פליט ער, אדער ער פארט וכיו"ב, היט אים דער אויבערשטער מעתה ועד עולם עד קצוי תבל וכל הקשור בזה.

שיחת י"ג תמוז תשל"ו

---

(1) הנחה בלתי מוגה.

רנו

דער ענין פון תפילין – שעבוד הלב והמוח, איז דאך דאס פארבונדן מיט אברים וענינים פנימיים – דאס קומט אבער ארויס אויך בנוגע צו מקיפים, דורך מצות מזוזה, וואס דורך דעם וואס מ'איז מקיים מצות מזוזה זאגט דער אויבערשטער אז ס'וועט זיין "ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם" (זח"ג רסג, ב), אז דער אויבערשטער היט די אלע וואס געפינען זיך אין דעם בית און כל עניני הבית, אז ס'זאל זיין ווי דער אויבערשטער וויל – וואס דאס ווערט דאך דורך קיום מצות מזוזה.

ואל יבוש מפני המלעיגים – די ליצני הדור וואס לאכן אפ פון מצות מזוזה, ביז ווי איינער פון זיי האט זיך אויסגעדריקט אז וואס וועלן אויפטאן טויזנטער מזוזות וכו' וכו' – איז "לא מהם ולא מהמונם" (יחזקאל ז, יא), מיר קוקן וואס

ס'שטייט אין שו"ע, איז דא א פס"ד אין שו"ע (יו"ד סרפ"ה) אז א איד וואס האט א בית וואס האט דעם שיעור וואס איז מחויב אין מצות מזוזה, און ביי אים איז דא אן איין און איינציקע מזוזה, ברענגט דאס דעם ענין פון ירבו ימיכם וימי בניכם.

וואס אין שו"ע פון ב"י שטייט דאך ניט טעמי ההלכות (ניט ווי דער אלטער רבי וואס ער האט מוסיף געווען אין זיין שו"ע אויך טעמי ההלכות, ווי ס'שטייט אין דער הקדמה פון בני הרב הגאון המחבר), מערניט ווי הלכות פסוקות – איז א הלכה פסוקה אין הלכות מזוזה, אז בשעת ס'איז דא איין מזוזה, ברענגט דאס דעם ענין פון יאריכו ימיו וימי בניו.

איז ווי קומט דאס טאקע אז א איד וואס ווייסט אז דער שו"ע איז געדרוקט, און מ'האט דאך גערעדט וועגן דערויף, און מ'דארף ניט אנקומען צום צווייטן ס' בקיאות, ווארום דאס איז א זאך וואס שטייט אין שו"ע, איז ווי קומט דאס ער זאל זאגן אזא מין זאך, און נאך מפרסם זיין דאס, און ורבים דקרו – זאגן אזוי האט ער געהערט פון זיין מנהיג,

איז דער טעם הפשוט אויף דערויף דערפאר וואס ביי אים אין הויז איז א פסול'ע מזוזה, פעלט ביי אים אין דעם ישמר צאתך ובואך.

שיחת י"ג תשרי תשל"ז¹

---

(1) הנחה בלתי מוגה.

רנז

מבצע מזוזה, וואס זי האט א אידישע הויז, און זי היט אט די אלע וואס געפינען זיך אין הויז, אפילו ווען זיי גייען ארויס פון הויז, ווי ער זאגט אין זהר, אז אויף דערויף גייט דער פסוק "הוי' ישמר צאתך ובואך עד עולם", אז די שמירה איז "עד עולם", און ניט נאר ב"בואך", ווען ער גייט אריין אין הויז, נאר אויך "צאתך" – ווען ער געפינט זיך מחוץ לבית,

שיחת מוצאי ש"פ תשא, פ' פרה תשל"ט¹

---

(1) הנחה בלתי מוגה.

רנה

דער ענין פון מזוזה, וואס דאס פועל'ט, ווי ער זאגט אין זהר, הוי' ישמור
צאתך ובואך מעתה ועד עולם,

און ווי ער טייטשט אפ אין זהר, אז בשעת ער האט א כשר'ע מזוזה אויף זיין
הויז, איז אט דעמאלט אפילו ווען ער גייט ארויס פון הויז היט דאס אים, ניט דער
פארמעט פון דער מזוזה – נאר עס היט אים הוי', דער אויבערשטער אליין היט
אים, מעתה ועד עולם.

שיחת ג' דחווהמ"ס תשמ"א¹

---

(1) הנחה בלתי מוגה.

רנט

און דערפון קומט מען צו נאך א מבצע וואס איז מרומז אין סיום פון מזמור
קכ"א פון תהלים – "ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם"

וואס ער פארבינדט דאס אין זהר' מיט דעם ענין פון מזוזה, אז בשעת מ'האט
א מזוזה בפתחא, איז דעמולט "הוי' ישמר צאתך ובואך", ניט נאר דעם טאג ווען
ער גייט ארויס אדער אריין ("צאתך ובואך"). נאר – "מעתה ועד עולם", אלעמאל,

וואס אין פשוטו של מקרא איז דער טייטש פון "מעתה ועד עולם" – כל זמן
ס'איז דא דער מציאות הזמן בעולם.

שיחת כ' מרחשון תשמ"א²

---

(1) זח"ג רסג, ב. ועוד. וראה גם רמ"א י"ד סרפ"ה ס"ב.

(2) הנחה בלתי מוגה.

רס

והנה, התורה שאמר ר' אלעזר היא: "פתח ואמר שיר המעלות לשלמה אם ה'
לא יבנה בית שוא עמלו בניו בו אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר . . אם ה'
לא ישמר עיר דא מלכא דשלמא כלא דילי', שוא שקד שומר דא איהו חד קיימא
דעלמא אתתקן עלי' ומנו צדיק, דהא איהו נטיר לה להאי עיר, משכנא דעבד
משה, יהושע הוה קאים תדיר ונטיר לי' . . דאקרי נער, דכתיב ומשרתו יהושע בן
נון נער לא ימיש מתוך האוהל, לבתר האי משכנא לא הוה נטיר אלא בגין נער
אחרא, דכתיב והנער שמואל משרת, בגין דלית נטירו דמשכנא אלא בנער . .

ומאן איהו שומר דא ההוא דנטיר דמשכנא דאקרי הכי נער מטטרוין אבל אתון קדישי עליונין, לאו נטירו דלכון כנטירו דמשכנא, אלא נטירו דלכון כנטירו דבי מקדשא – קב"ה בלחודוי, דכתיב אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר, דהא בכל זמנא דצדיקיא אזלי בארחא, קב"ה נטיר לון תדיר, דכתיב ה' ישמר צאתך ובואך".

ויש לקשר תורה זו עם תוכן הקדמתו של ר' אלעזר.

נקודת ותוכן תורתו של ר' אלעזר היא – שאע"פ שנמצאים בגלות כו' ("אזלי בארחא") "קב"ה נטיר לון תדיר, דכתיב ה' ישמר צאתך ובואך". כלומר, באופן נעלה יותר מ"נטירו דמשכנא", ששם הי' השומר "נער", דקאי על מטטרוין שרו של עולם, בחי' הגילויים כו', ואילו "נטירו דלכון כנטירו דבי מקדשא, קב"ה בלחודוי כו'".

כלומר: אע"פ שבזמן הגלות נמצאים במצב של ירידה ופירוד כו', דלא כבזמן המשכן והמקדש שאז הי' ענין האחדות בהדגשה ובגילוי [כפי שהדבר התבטא בעשיית המשכן ע"י נדבת כל ישראל, וכן השדה שקנה דוד מארוונה עבור ביהמ"ק היתה בהשתתפותם של כל ישראל], אעפ"כ, "קב"ה נטיר לון תדיר", למעלה מבחי' הגילויים כו' (כי מצד הגילויים הרי "אותותינו לא ראינו גו").

וזהו הקשר עם הקדמתו של ר' אלעזר – שגם כאשר כל א' הולך לדרכו ועבודתו, שזהו (לכאורה) ענין של פירוד כו' – אעפ"כ, ע"י דברי התורה דר' אלעזר נפעל ענין האחדות גם כאשר כל א' נמצא במקומו, ועד כדי כך – שמתאחדים עם דרגתו ומעלתו של ר' אלעזר ("בני עלי"), ועילוי זה נפעל מצד ירידתם למצב של פירוד כו', כי לולי העובדה שכל א' צריך ללכת לדרכו (היפך האחדות), לא היו זקוקים לענין זה. וע"ד האמור לעיל שדוקא בזמן הגלות, כאשר "אותותינו לא ראינו גו", אזי השמירה היא מבחי' שלמעלה מענין הגילויים – "ה' ישמר צאתך ובואך".

ההוראה מכל הנ"ל באופן השייך לאנשים כערכנו:

מבואר במק"א בזהר (ח"ג רסג ב) שהענין ד"ה' ישמר צאתך ובואך" קשור עם קיום מצות מזוזה: "למקבע ב"נ מזוזה לתרעי", למהוי כל ב"נ נטיר מעם קב"ה כד נפיק וכד עייל, ורזא ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם, בגין דרזא דמזוזה . . ודא איהו דרגא דאקרי שומר לאשכחא בנטירו".

ומזה מובן גודל העילוי דמצות מזוזה – שעל ידה נפעל ענין השמירה ע"י הקב"ה בעצמו, "ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם", באופן נעלה יותר מאשר "נטירו דמשכנא", ששמירתו ע"י בחי' נער (כנ"ל), אלא "כנטירו דבי מקדשא, קב"ה בלחודוי".

וענין זה מוסיף חיות והתלהבות כו' בכל הקשור ל"מבצע מזוזה" – מכיון שיודעים את גודל הפלאת הדבר.

ומכיון שישנו ענין השמירה ע"י הקב"ה בעצמו – מובן, שגם בזמן הגלות נמצאים בני"מ במעמד ומצב ד"לכל בני ישראל הי' אור במושבותם", ובפרט שבזמן הגלות גופא נמצאים כבר בסוף זמן הגלות ממש – בדוגמת הזמן שהי' בסמיכות ליצי"מ שאודותיו נאמר הכתוב "ולכל בני ישראל הי' אור במושבותם".

ובקרוב ממש זוכים ל"נטירו דבי מקדשא" – בבית המקדש השלישי, "מקדש אדני" כוננו ידיך", בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

שיחת ש"פ תרומה תשמ"ג – התוועדויות ח"ב ע' 1023¹

---

(1) הנחה בלתי מוגה.

רסא

כאן המקום להזכיר אודות היהודים הנמצאים "מאחורי מסך הברזל", המקיימים את התורה "מתוך עוני". ויתירה מזו – מתוך מסירת נפש ממש על כל צעד וצעד. הרי בודאי שאצלם נפעלת השמירה ע"י "קב"ה בלחודו", "הי' ישמר צאתך ובואך".

דהנה, תנאים אלו – שאודותם מדובר בזהר – לא היו בזמן הגזירות כו'. כך שיכלו לקיים תומ"צ מתוך מנוחה, ללא כל מניעות ועיכובים. הם יכלו ללכת בדרך ולדבר דברי תורה מבלי לפחד מאף א' – ואעפ"כ היתה אצלם השמירה ד"קב"ה בלחודו"; ועאכו"כ שכן הוא כאשר מדובר אודות מצב שזקוקים למסירת נפש ממש כדי ללמוד תורה ולקיים מצוות!...

יתירה מזו: מצב זה נמשך כבר למעלה מיובל שנים, משך זמן שנקרא – ע"פ תורה – "עד עולם" (מכילתא עה"פ משפטים כא, ו). ואעפ"כ עומדים בנסיון מתוך מסירת נפש! – אודות חנני' מישאל ועזרי' אמרו חז"ל (כתובות לג, רע"ב) "אלמלי נגדוה כו'" שאילו היו מייסרים אותם משך זמן כו' – לא היו עומדים בנסיון, ואילו "מאחורי מסך הברזל" – נמצאים יהודים במצב כזה למעלה מיובל שנים, ועומדים בנסיון!...

שיחת ש"פ תרומה תשמ"מ – התוועדויות ח"ב ע' 1033¹

---

(1) הנחה בלתי מוגה.

רסב

אמרו חז"ל¹ שהקב"ה "אינו מבקש לפי כחו אלא לפי כחן" – שניתנו כל הכחות לזה. ועד באופן ד"מי הקדימני ואשלם"², "מי עשה לי מזוזה עד שלא נתתי לו בית", היינו שתחילה נותן לו הקב"ה בית, ונותן לו את כל הדברים הדרושים לעשיית המזוזה, ואז מקיים מצות מזוזה, ולא עוד, אלא שע"י קיום מצות מזוזה נעשה הענין ד"ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם"³, כמבואר בזהר⁴ שהקב"ה שומר ומגין עליו לא רק בהיותו בבית, אלא גם בצאתו ובבואו ("צאתך ובואך"), ובאופן ד"עד עולם". וכמו כן בנוגע למצות תפילין, וכל שאר המצוות.

ומזה מובן, שמכיון ש"תורת אמת"⁵ תובעת מיהודי שבראש חודש סיון יוסיף באחדות ישראל באופן שבאין ערוך – דבר ברור הוא שניתנו לו תחילה כל הכחות הדרושים לעבודה זו, ולא עוד, אלא שעבודה זו תהי' במילואה ובשלימותה, ומתוך שמחה וטוב לבב.

שיחת ש"פ בהו"ב תשמ"ד⁶

-
- (1) תנחומא נשא יא. במדבר פי"ב, ג.
  - (2) איוב מא, ג.
  - (3) תהלים קכא, ח.
  - (4) ח"ג רסג, ב.
  - (5) ל' הכתוב – מלאכי ב, ו.
  - (6) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ס"י.

רסג

ובפרט ע"י עשיית כל בית וחדר למקום קדוש, בדוגמת "מקדש מעט", עי"ז שהבית נעשה חדור בעניני קדושה, תורה ומצוותי, בית מלא ספרים ובית מלא צדקה וכו', ומיד כשנכנסים לשם – רואים שכתוב "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד"¹, וגם הסך-הכל וסיום הוא בקריאת שמע ישראל; ונוסף לזה ישנה גם מזוזה על הדלת, הפועלת את ה"ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם"², עד כדאיתא בזהר³ דבר נפלא – שזה שומר על יהודי אפילו כשהוא נמצא מחוץ לבית⁴.

שיחת ש"פ בראשית (התוועדות א') תשמ"ח⁵

-
- (1) ואתחנן ו, ד.
  - (2) תהלים קכא, ח. עי"ז יא, א.
  - (3) ח"ג רסג, ב. וראה רמ"א יו"ד סרפ"ה ס"ב.
  - (4) בהנחה אחרת: שתיכף ומיד בעת הכניסה לבית רואים בפתח הבית את המזוזה המדגישה את הענין ד"ה' אחד", וכמו כן בעת היציאה מן הבית, שלאחר כל הענינים שנעשו בהבית, לימוד התורה וכו', מדגישים שהסך-הכל שלהם הוא – "ה' אחד", אשר ענין זה פועל גם לאחר שיוצאים מן הבית, כשם שפועלת המזוזה היא באופן ש"ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם".
  - (5) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ח"א ע' 369.

רסד

וכידוע גם תשובת הרשב"א: אודות החידוש דשמונה לגבי שבעה, שזהו שומר ההיקף, שזה ממשיך גם את השמירה בפשטות, "הוי" ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם"², כפי שמפרש בזהר³ שזהו כאשר יש מזוזה על דלת ביתו; ולזה יש שייכות מיוחדת לנרות חנוכה, כדאיתא בגמרא: ש"נר חנוכה משמאל ומזוזה מימין" (וזה קשור אחד עם השני, שהרי באם אין מזוזה – מדליק גם נר חנוכה מימין, כמבואר בכמה פוסקים⁵).

שיחת י"ט כסלו תשמ"ח⁶

-
- (1) ח"א ס"ט. וראה אוה"ת ר"פ שמיני (ע' כה). אחרי (כרך ג) ע' תתכח. סה"מ תרע"ח ע' רסט ואילך. תש"ד ע' 188 ואילך. תש"ה ע' 167 ואילך. סה"מ ויקרא ע' סו ואילך. ועוד.
  - (2) תהלים קכא, ח. ע"ז יא, א.
  - (3) ח"ג רסג, ב. וראה רמ"א יו"ד סרפ"ה ס"ב.
  - (4) שבת כב, א.
  - (5) הגהות מיימוניות הל' חנוכה פ"ד ה"ז. טואו"ח סו"ס תרעא. ב"ח שם. ר"ן לשבת שם.
  - (6) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ח"ב ע' 147.

רסה

ומ"והי' עקב תשמעון¹ באים ל"ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה", ואח"כ – ל"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך", החל מכך שמעמידים שופטים ושוטרים ב"כל שעריך", דקאי על ז' השערים שבאדם (העיניים, אזניים וכו'), כמבואר בפירוש הש"ך על התורה², עד "בכל שעריך" כפשוטו – ובפרט ע"י "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך"³, שע"ז נעשה "ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם"⁴, לא רק כאשר נמצאים בתוך הבית, אלא גם כאשר יוצאים ("צאתך") מחוץ לבית [כמרומז (כללות שמירת המזוזה) גם בשם הכתוב על המזוזה מבחוץ – "שד"י" ר"ת "שומר דלתות ישראל"⁵].

שיחת ש"פ ראה תשמ"ח⁶

-
- (1) ר"פ עקב (ז, יב).
  - (2) ר"פ שופטים. וראה גם של"ה פ' שופטים שעט, ב. אוה"ת פ' שופטים ע' תתכב. שם ע' תתלב. ד"ה שופטים ושוטרים: תש"ז (סה"מ דברים ח"א ע' שיח"ט): תשכ"ז (שם ס"ע שכ"שכא): תשכ"ט (שם ברוקלין, תשע"ז) ע' שעו); תשמ"א (שם ע' שכד"ה).
  - (3) ואתחנן ו, ט. עקב יא, כ.
  - (4) תהלים קכא, ח. ראה ע"ז יא, א. זח"ג רסג, ב. רמ"א יו"ד סרפ"ה ס"ב.
  - (5) סידור האריז"ל כוונת מזוזה. משנת חסידים מס' מזוזה פ"ג מ"ט.
  - (6) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ח"ה ע' 162.

רסו

וזה נעשה בית מלא בכל טוב, עי"ז שזהו גם "בית מלא ספרים"¹, ובית שיש עליו מזוזה כשרה, שבה כתוב "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך"², וכדאיתא בזהר³ שע"ז שליהודי יש מזוזה בבית, הנה אפילו כאשר נמצא בעולם (לא בבית, אלא בבית אחר, או בעיר או בשדה, או אפילו במדבר) – "הוי' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם"⁴, שיש לו את השמירה של הקב"ה לעולם ועד ("אייביק"), ויהי נשמר מכל הענינים הבלתי רצויים, וכל הברכות שנותן לו הקב"ה בבית ובדירה יהיו נשמרות רק עבור שימושו בהן מתוך בריאות ושמחה, ובאופן של הרחבה.

שיחת כ"ח מנ"א תשמ"ט⁵

(1) ל' חז"ל – תנחומא קרח ב. במדב"ר פי"ח, ג. ירושלמי סנהדרין פ"י ה"א.

(2) ואתחנן ו, ט. עקב יא, כ.

(3) ח"ג רסג, ב. וראה ע"ז יא, א. רמ"א יו"ד סרפ"ה ס"ב. וראה גם שיחת ש"פ ראה (דברי משיח תשמ"ט

ח"ה ס"ע 162-3).

(4) תהלים קכא, ח.

(5) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ח"ה ע' 179.

רסז

ומפרשת ויחי, סיום "ספר הישר"¹ (ספר בראשית), באים לפרשת "ואלה שמות בני ישראל"², שנגאלו ישראל מפני ש"לא שינו את שמם, ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין"³ – גאולת כל אחד מישראל, בני יעקב, ש"מטתו שלימה"⁴ ("לא כאברהם שיצא ממנו כו' ולא כיצחק שיצא ממנו כו"⁴), היינו שכל בני ישראל (בני יעקב) הם בשלימות, ויוצאים מהגלות, כי כל אחד מהם הוא בשלימות אפילו בעת שינתו (במצב של "מטתו"), כי "לא ינום ולא יישן שומר ישראל"⁵.

ועי"ז נעשה כל יהודי ער ("וואַכעדיק") לקבלת פני משיח צדקנו, ומקבל את כל הענינים בעירנות ("וואַכעדיקערהייט"), ועד שרואה בגלוי ("מראה באצבעו ואומר זה") בעיני בשר הפקוחות שלו את הגאולה, גאולת כל ישראל – יהודה

(1) יהושע י, יג. שמואל-ב א, יח. ע"ז כה, רע"א.

(2) ר"פ שמות (א, א).

(3) ויק"ר פל"ב, ה. וש"נ.

(4) ראה שם פל"ו, ה.

(5) תהלים קכא, ד.

בנימין ויוסף "וכל בית ישראל חבריו", "ודוד עבדי (וגם היפך מעבד כי "עבד מלך מלך" נשיא להם לעולם", גם על אומות העולם, כנ"ל.

שיחת ש"פ ויגש תש"נ⁷

---

(6) תנחומא צו יג (הובא בפרש"י בהעלותך יב, ח). ספרי ופרש"י דברים א, ז. פרש"י לך לך טו, יח. ב"ר פט"ז, ג.
(7) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ח"ב ע' 133.

רסח

וזה מתבטא גם בזה שהמזווה שומרת ומגינה, "ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם"¹ (ועד שנאמר על מזווה "לשימור עביד"²) – "שיש במזווה יחודו של הקב"ה ותמיד בבואו ובצאתו יזכור יחודו של הקב"ה"³, ועד שהשמירה של ה' היא גם בצאת האדם מן הבית⁴.

ועד כדי כך שענין זה מובא אפילו בשולחן ערוך⁵ (ולא רק בבית יוסף) בתור טעם ושכר למצות מזווה (שזהו החידוש במצוה זו לגבי שאר המצוות, כמדובר כמה פעמים⁶), אע"פ שענינו של השולחן ערוך הוא הלכות ולא נזכרים טעמים, כדי שהאדם לא יקיימם לשם השכר וכו' שבא כתוצאה מקיומן.

שיחת ש"פ בראשית תנש"א (התוועדות ב')⁷

-
- (1) תהלים קכא, ח. ע"ז יא, א.
  - (2) תוד"ה טלית – מנחות מד, א.
  - (3) טור יו"ד סרפ"ה.
  - (4) זח"ג רסג, ב. וראה רמ"א יו"ד שם ס"ב.
  - (5) יו"ד שם.
  - (6) לקו"ש חי"ט ע' 121 ואילך. וש"נ.
  - (7) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ח"א ע' 174.

רסט

וזכות המזוזות (בדוקות) שעל כאו"א מחדרי בתיהם – תמשיך כדברי זוה"ק – הברכה לכאו"א: ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם.

אג"ק חל"ג ע' רעז

מענה לקבוצת אנשים שגרים ברחוב השלוה בערד אה"ק, וקרו שם כמה אסונות של מקרי פטירה ר"ל. במכתבם כותבים שבעצת רב העיר הרב בן ציון ליפסקר הם הולכים לבדוק את המזוזות שבבתיהם, ומבקשים את עצתו וברכתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

זוה"ק: ח"ג רסג, ב. וראה גם לעיל [אגרות קודש כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א] ח"ל אגרת יתתקיא, ובהנסמן בהערות שם. ועוד.
ה' . . . עולם: תהלים קכא, ח.

ער

מעלת השמירה שבמזוזה

איתא בזהרי¹ "פקודא למקבע בר נש מזוזה לתרעי' (מצוה לאדם לקבוע מזוזה על פתחו), למהוי כל בר נש נטיר מעם קוב"ה (שיהי' כל אדם נשמר ע"י הקב"ה) כד נפיק וכד עייל (כשיוצא ונכנס (לבית)), ורזא (וזהו סוד שכתוב) הוי' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם . . . ודא איהו דרגא דאקרי שומר (וזהו היא המדרגה הנקראת שומר), לאשתכחא בנטירו (להימצא האדם בשמירה תמיד)".

וצריך ביאור, מלשון הזהר "ודא כו" משמע שרק המזוזה נקראת "שומר", ולכאורה הרי מצינו עוד כמה סוגי שמירה נוספים, כמו "בית מלא ספרים"². וכן איתא בזהר³ גופא לגבי פסוק זה, שכאשר רבי אלעזר נפרד מחבריו, אמר להם "מילי דאורייתא . . . אבל אתון קדישי עליונין (אבל אתם קדושים עליונים) . . . נטירו דלכון כנטירו דבי מקדשא (שמירתכם היא כשמירת בית המקדש) . . . קוב"ה נטיר לון תדיר (הקב"ה שומר אותם תמיד), דכתיב הוי' ישמר צאתך ובואך". היינו, שהפסוק "הוי' ישמר צאתך ובואך" קאי גם על שמירה שנפעל ע"י לימוד התורה. ואם כן למה רק המזוזה נקראת "שומר"?

אך הענין בזה, כל סוגי שמירה הנ"ל שומרים רק על האדם עצמו ("בית מלא ספרים", או בלימוד התורה), אבל אינם מבטלים או מבררים את הענינים שמחוץ לו, כי האור שבהם הוא למעלה מבירור העולם. משא"כ המזוזה שנקבעת על

(1) ח"ג רסג, ב.

(2) כפי שטען קרח (תנחומא קרח, ב. במדב"ר פ"ח, ג) "בית מלא ספרים כו' פטור מן המזוזה".

(3) ח"ב קסג, א"ב. נתבאר לקמן [תהלות מנחם ח"ה] בהרחבה עה"פ קכו, א.

פתח הבית מבחוץ, פועלת בירור גם בעניני העולם שבחוץ, ולכן על ידה בטלים החיצונים לגמרי – "איהו (דוקא) דרגא דאקרי שומר".

ומובן מהנ"ל, שכאשר יש גם "בית מלא ספרים", ולומדים בו "מילי דאורייתא", וגם יש על הבית מזוזה מבחוץ, אז זוכים לכל המעלות: א) בירור התורה שלמעלה מהעולם. ב) פעולת בירור העולם. ויתרה מזו, הביורור שע"י התורה, בדרך מנוחה ושלוה (כמבואר בחסידות⁴ עה"פ "פדה בשלום נפשי", שהביורור שע"י תורה הוא בדרך מנוחה, ואילו הביורור שע"י תפלה הוא בדרך מלחמה), פועל שגם בירור ענינים העולם יהיו באופן של מנוחה ושלוה, ועי"ז זוכים לשלימות הביורור כפי שיהי' בימות המשיח, כמ"ש⁵ "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ", ולכן אז יהי' "ונהרו איליו כל הגויים גו", במהרה בימינו ממש⁷.

תהלות מנחם עה"פ

---

(4) ראה סה"מ – מלוקט ח"ב ע' קפא ואילך. ובכ"מ.

(5) זכרי' יג, ב.

(6) ישעי' ב, ב.

(7) משיחת ש"פ תרומה ה'תשמ"ג וש"פ ויגש ה'תנש"א.

